

adelaar voor, wanneer zij aan verschillende eischen voldoen, als, wat den eersten betreft van sabel zijn, gebekt, gepoot en gekroond van goud, met een koningskroon, elke vleugel beladen met een half cirkelvormige streep van goud, eindigend in een klaverblad en op een veld van zilver voorkomen. Wat den tweeden betreft, moet hij zijn van sabel, gebekt, getongd en gepoot van keel, gekroond (een of beide koppen) met de keizerskroon, elke kop voorzien van een aureool van goud, alles op een veld van goud.

Er bestaan ook *geknotte* adelaartjes welke, voor zoover bekend, alleen in het wapen van het beroemde geslacht de Montmorency voorkomen en bek noch pooten hebben.

De *Arend* het zinnebeeld van kracht en heerschappij, in zijn natuurlijke gedaante en kleur, komt weinig voor en wordt meestal van terzijde voorgesteld doch evenals in het Keizerlijk Fransche wapen, ook front naar voren makend. (Arnts, d'Aulnis de Bourouill, (2 toegewende), Ermerins (opvliegend), de Coningh e. a.). Nog zeldzamer zijn *Zeearenden* en *Gieren* waaromtrent niets meer te melden valt, dan dat zij eigenlijk varianten zijn van den voorgaanden roofvogel.

De *Duif*, het zinnebeeld van reinheid en vredelievendheid (fig.) heeft haar gewonen vorm met gesloten vlucht. Dikwijls ook opvliegend of omlaagvliegend met een *olijf-* of *palmtakje* in den bek, of een *druiventros* in de pooten (Nierstrasz, Stad Thiene, Lombardije), is zij van zilver of natuurlijke kleur, snavel en pooten van keel (Bierens, Coster, Martini Buys, Reenen, Verheyen, Couperus, Blankenheym, Duyvis, Spoor e. a.).

De *Eend* (fig.) wordt op gewone wijze afgebeeld en komt meest als *eendje* met meerdere tegelijk voor (van Son, Steyn, v. d. Elst, Muys). Ook *zwemmende* eenden treft men aan (gem. Wieringen, Maas). De kleur is geregeld zilver, bek en pooten keel.

Het geslacht Duyck voert drie *duikereenden*.

Eendepooten (fig.) voert het geslacht Loncoque.

De *Gans* (fig.) het zinnebeeld der waakzaamheid na hun redding van het Kapitoel, heeft den bekenden vorm is iets grooter dan den eend en wordt gevoerd door Stuyver, v. Genseu, v. Kinsbergen, Bruelis, de gem. Oudendijk e. a. Kleur zilver, bek en pooten keel.

De *Ekster* (fig.) komt weinig voor, nog minder de *Fasant* en wij vermelden hen alleen volledigheidshalve, zij worden op natuurlijke wijze afgebeeld.

Heel wat meer treft men den *Haan* aan, meestal een getrouw evenbeeld van den echten, soms wat meer gestileerd (fig.). Hij geldt ook als zinnebeeld van waakzaamheid en huishoudelijkheid. Indien bek, kam, lel, pooten of sporen van andere kleur zijn, geeft men dat aan. Heeft hij den bek open dan heet hij *kraaiend*, licht hij den rechterpoot op dan noemt men hem *stappend* en heeft hij den staart uitgespreid als een pauw, dan noemt men hem *verliefd*, doch dit komt zelden voor (Cock, de Haan, Haenenberch, van Aelst, Glinstra e. a.) De *Hanenkop* hebben wij al genoemd, doch een *kippenkop*, gevoerd door de familie Gallus, nog niet.

Hennen zooals Henneberg ze voert, vindt men weinig. De gem. Hensbroek voert er een, zittend op een broek, meer curieus en sprekend, dan heraldisch fraai. Kleur zilver of natuurlijk.

De *Havik* en de *Sperwer* nemen wij als roofvogels, die weinig voorkomen samen; voor hen geldt hetgeen later van den valk wordt vermeld.

Ook de *Hop* (fig.) is een zeldzaamheid (Hop, v. Elden, gem. Soerendonk), wordt op natuurlijke wijze voorgesteld en is kenbaar aan zijn kuif. Kleur natuurlijk.

De *Kemphaan* natuurgetrouw uitgebeeld, wordt in de sprekende wapens van Kemper en v. d. Camp aangetroffen.

Dit is ook het geval met de *Kievit* welke in de schilden van Kijvijtz, Bus, v. Issem, Cossius e. a. prijkt.

De *Kraai*, de *Kouw* en de *Raaf* (fig.) kunnen wij te zamen nemen. Zij gelijken veel op elkaar, verschillen hoofdzakelijk in grootte en zijn natuurlijk van sabel. De raaf heeft soms een ring in den bek als herinnering aan zijn diefachtigen aard wellicht. (Cau, Crayvanger, Raven, Ravenshot, Jalink, v. Niel 2 voor elkaar e. a.). In Hildebrandt's Musterbuch vindt men op pl. XXXI, fig. 10 zelfs een *bonte kraai*. Elders vonden wij nog, dat de raaf als zinnebeeld der alwetendheid doorgaat.

Steeds kenbaar aan den *steen* dien hij in de rechterpoot opgeheven houdt, is de *Kraanvogel* (fig.) die meer malen, gelijkend op een echten, voorkomt. (Loder, van Winter, Rheen, Gregory, Tichler, Everwijn, Diets e. a.) De steen is soms van andere kleur (de Crane, gem. Maarheze). Hij gaat door voor het zinnebeeld der zwijgzzaamheid omdat naar het heet de steen, soms ook een *ring* (v. Krennhel), dient om in den bek te nemen, teneinde geen geluid te kunnen geven of in den poot te houden om wakker te blijven! Kleur natuurlijk, bek en pooten keel.

Zeer veel komt in Nederlandsche wapens de *Meerl* voor gelijkend op een eendje *zonder bek en pooten* (fig.) Alle kleuren. Hij komt overeen met het geknotte vogeltje (fig.) uit de Engelsche heraldiek, dat echter meer van een zwaluw heeft wat den vorm betreft. (Aerssen, de Raat, v. d. Weyden, v. d. Aa, v. d. Graft, Heemstede, Muys v. Holy, Oudart, Strick v. Linschoten e. a.). Behalve als stuk, komt de meerl voor als *breuk* d. w. z. onderscheidingsteeken voor jongere zonen uit een geslacht.

De *Mees*, als gewone vogel afgebeeld, wordt b.v. gevoerd door Mees en Alting Mees.

Een *Meeuw* (fig.) evenals deze zeevogel in natura, dus zilverkleurig geteekend, voeren de Witte en Hoogeveen. Men onderscheidt soms nog de iets grootere *zeemeeuw* doch dit lijkt ons overbodig.

Ooyevaars en *Lepelaars*, de eersten het zinbeeld van geluk en ernstige waardigheid, worden als hunne echte naamgenooten voorgesteld (staande op een poot). Hij heeft in den regel een *paling* in den bek (gem. 's-Gravenhage) (fig.) doch ook wel een *visch* of een kikker (z. Hildebrandt pl. XXXI fig. 18). (v. Dusseldorp, Boel, v. Schoonhoven e. a.). De lepelaar, kenbaar aan zijn eigenaardigen snavel, wordt b.v. gevoerd door het geslacht Repelaar en de gem. Jisp. Kleur natuurlijk (zilver en sabel) bek en pooten keel.

De *Papegaai* (fig.) komt al op zeer oude wapens voor en is meestal van sinopel. (v. Alderwerelt, v. Rossum;